

**Sborník
Státního
okresního
archivu
Přerov
29
2021**

**Přerov
2021**

Jiří J. K. Nebeský

K dějinám osídlení Zbrašova

K pojednáním o dějinách vesnic neodmyslitelně patří seznamy obyvatel, resp. majitelů zdaněných nemovitostí, jimž se říkalo „osedlí“, které se nám zachovaly v urbářích ze 16. století.^{1/} Podivná krása tehdejších pojmenování jako „Mach Školuo“ či „Petrušek“ přispívá k pocitu, že jde o informace velmi vzdálené a ve své izolovanosti vlastně jen kuriózní. Výpovědní hodnota urbářů je ve skutečnosti větší, než to na první pohled vypadá, a při vhodném čtení – ve spojení s dalšími obdobnými písemnostmi – nám může poskytnout kontinuální obraz vývoje vsi. Mimochodem dnes místo *vsí* říkáme *obce*, čímž ale přenášíme historický pojem pro vesnickou samosprávu na ves(nici) jako sídelní jednotku.

Pro nedávno vydanou knihu o Zbrašově jsem připravil přehled majitelů jednotlivých usedlostí od poloviny 17. století do současnosti.^{2/} Na propojení údajů se staršími urbáři^{3/} – RLK^{4/} a U1569 – jsem tehdy rezignoval, protože časový odstup, který je dělil od U1663 a písemností následujících, se mi zdál příliš velký na to, aby mohly být nemovitosti jednoznačně ztotožněny. Návrat k materiálu v souvislosti s blízkými Valšovicemi mě ovšem přiměl původní skepsi přehodnotit.

1/ INDRA, Bohumír: Obyvatelé Hranicka v 16. a 17. století. In: *Záhorská kronika* 24, 1946 až 1947, s. 68–75, 100–109 a 147–156.

2/ NEBESKÝ, Jiří J. K.: Přehled majitelů zbrašovských usedlostí v 17.–20. stol. In: Jiří LAPÁČEK a kol., *Zbrašov v minulosti a Teplice nad Bečvou dnes*. Teplice nad Bečvou 2019, s. 151–169.

3/ Pro zestručnění používám v textu následující zkratky: RLK – Urbář helfenštejnského a hranického panství – Registra loučná a kopaninná panství helfenštejnského (cca 1521), SOA v Třeboni – oddělení Třeboň, Cizí statky Třeboň, i. č. 77, fol. 108v (sk. 113); U1569 – Urbář panství hranického a drahotušského (1569), ZA Opava, pobočka Olomouc, Velkostatek Hranice, i. č. 172, fol. CLXXVIIIr–CLXXXv (s. 158–161); U1663 – Revidovaný koncept urbáře panství hranického a drahotušského (1663), ZA Op-O, Vs Hranice, i. č. 173, fol. CLXXVIIIr–CLXXXv (sk. 149–154); U1685 – Urbář panství hranického a drahotušského (1685 – Zbrašov), ZA Op-O, Vs Hranice, i. č. 174, fol. 323r–328v (sk. 287–293); L1676 – Lipník n. B. – Hranice (1676), Moravský zemský archiv, D1 – Lánové rejstříky, i. č. 188, sign. 176, fol. 169r–170v (sk. 169–171); P1714 – Kniha gruntovní založená a spořádaná dědiny zbrašovej (1714–1870), ZA Op-O, Vs Hranice, sign. 4650; S1830 – Teplice nad Bečvou / Zbraschau (1830), MZA, Stabílní katastr – indikační skici, sign. MOR308718300. Všechny tyto archívalie jsou přístupné také on-line.

4/ Obvykle je vznik urbáře kladen do let 1520–1530, kloníme se nejspíše k roku 1521, poněvadž rokem 1522 začínají pravidelné zápisy splátek dluhů, které jsou umístěny v závěru knihy (zápis s rokem 1512 považujeme za zpětný). Pořídil jej snad nejspíše písař Tomáš, následující písaři (1522–1529 Vít, 1530–1531 Adam, 1532–1534 Prokop a 1535–1539 Matyáš) jsou díky zápisům splátek identifikovatelní jako autoři nečetných doplňků v zápisech samotného urbáře.

Bylo však potřeba změnit přístup a nesnažit se o hledání souvislostí na základě jmen osedlých, což skutečně nemá (mimo vzácných výjimek^{5/}) naději na úspěch. Smysl má zaměřit se na geografické hledisko, na pořadí, podle něhož jsou nemovitosti v soupisech zachyceny. Návodná je už skutečnost, že U1663, který je vlastně konceptem budoucího U1685, je aktualizovaným opisem U1569. A podrobnější zkoumání odhalí, že i Kropáčův U1569 zpravidla dodržuje pořadí nemovitostí, které stanovil RLK. Na první pohled překvapivé pak může být, že ačkoli L1676 třídí nemovitosti podle výměry obhospodařované půdy, v rámci jednotlivých kategorií i ony dodržují ustálené pořadí nemovitostí. Tato posloupnost není náhodná, ale logická a jednoduše aplikovatelná. Proto je uplatněna také v rámci nově zakládaných pozemkových knih z období kolem roku 1714.

V případě Zbrašova představuje dělicí prvek posloupnosti zápisu linie komunikace, která rozděluje ves na severní a jižní část. Pořadí pak začínalo severní částí ve směru od západu na východ (dnešní čp. 20 – 16 – 15 – X – 13 – 10 – 9) a pokračovalo na jihu od východu k západu (čp. 8 – 7 – 6 – 4 – 1 – 22 – 21). Usedlosti, které dostaly na konci 18. století uvedená čísla popisná, existovaly již nejpozději na počátku 16. století, byť samozřejmě materiálově mohlo jít o jinou stavbu, eventuálně i na trochu jiném místě, avšak v rámci stejné parcely. Teprve konskripce z roku 1771, která přinesla většinou dodnes platný systém popisných čísel, byla postavena na jiném pořádacím principu. V něm číselná řada začínala zpravidla vrchnostenským nebo s vrchností spjatým (ve vsích především fojtským) majetkem. Mimo časový záběr tohoto textu pak zůstává praxe – z našeho pohledu trestuhodná –, kdy po zboření původních staveb byla shodná čísla popisná přidělována novým budovám v jiných místech vsi. To, zejména v delší perspektivě, bohužel znesnadní historické „čtení“ katastru. V následující tabulce vidíme údaje o Zbrašovu z RLK, U1569 a U1663:

čp.	RLK	lánu (RLK)	plat (m.gr.)	U1569	plat (č.gr.)
20	Janček Holček	0,375	36	Mikuláš Haluza	18
16	Petr Flaška	0,375	36	Vaněk Dovalík	18
15	Matule Nováků	0,250	24	Vávra Staroveský	12
X	Matuš Řeháků	0,250	24	Mikuláš Fojt	12
13	Šimek Frčala	0,375	32	Jan Mezon	12
11				↓ Martin Goliáš	6
10	Martin Sochor	0,375	36	Michal	16
9	Fojt pustý	0,250	24	Filip Němec	18
	Jan Hrubeš	louka	3	Jan Plachetka	2

5/ K těmto výjimkám patří kontinuita vlastnictví usedlosti čp. 1, již podle U1569 vlastnil Duchoň, nositelé stejného jména, resp. příjm(en)í, drželi nemovitost až do poloviny 18. stol. Další dvě příjmení z U1569 (Machale, Plachetka), která se v historii Zbrašova objevují i později, jsou spojena s jinými usedlostmi než v polovině 17. stol. Jména z RLK se v dalších dějinách vsi neobjevují vůbec (nepočítáme-li obecně rozšířená Fojt, Řehák a Novák).

Výše platu z usedlostí, která se reálně platila ve dvou splátkách ročně, je pro 16. a 17. století konstantní – RLK ovšem plat udávají v míšeňských groších, zatímco U1569 v groších českých, směnná hodnota těchto platidel byla mincovním řádem z roku 1469 stanovena v poměru 2 : 1, čemuž odpovídají i uváděné částky. Stranou necháváme další druhy platů.

Z tabulky vyplývá, že mezi RLK a U1569 došlo k přeskupení platů, a tedy *zřejmě* i výměry pozemků, mezi nemovitostmi čp. 13, 10 a 9, souhrn tvoří vždy 92 m.gr., resp. 46 č.gr., ale částky placené jednotlivými usedlostmi se navzájem změnily – důvodem mohla být situace kolem fojtství v severovýchodním rohu intravilánu, které je v RLK uváděno jako pusté, takže část pozemků snad užívaly okolní usedlosti, později bylo stabilizováno jako běžná usedlost a plat z ní se zvýšil z 24 m.gr., resp. 12 č.gr., na 18 č.gr., zřejmě proto, že pozemky byly bývalému fojtství „vráceny“.^{6/}

Usedlost Martina Goliáše je do U1569 zapsána jako dodatečně vzniklá (je umístěna až za Plachetkovu louku), o jejím statutu vypovídá nízký odváděný plat, přičemž ve stejné pozici vystupuje v U1663 nemovitost s pozdějším čp. 11, označovaná stabilně jako *chalupa*, narozdíl od „původních“ usedlostí s lánovou výměrou,^{7/} které jsou označovány jako *zahrady*. Elegantním se jeví ztotožnění těchto dvou nemovitostí, které v tabulce provádíme, není to však řešení jediné možné, neboť v mezích mohlo dojít k zániku Goliášovy nemovitosti a na jiném místě ke vzniku pozdějšího čp. 11. Každopádně mimo pochybnost stojí, že čp. 11 vzniklo dodatečně a bylo umístěno jakoby v pokračování parcely domu čp. 10, ovšem směrem do silnice, resp. na náves. Šlo tak o první případ výstavby „na obci“, což je proces, o němž se ještě zmíníme.

Specifická situace souvisí s nemovitostí, kterou označujeme jako X (dnešní parc. č. 23). V RLK a U1569 se vyskytuje, pak ale v urbářích mizí. Při pohledu na mapu S1830 vidíme, že mezi čp. 15 a 13 tato parcela stále

	U1663	plat (č.gr.)	lánu (L1676)	měřic (L1676)	kategorie (P1714)
	Tomáš Pospíšil	18	0,5	20	zahrada
	Valenta Škubla	18	0,5	20	zahrada
	Jiří Plachetka	12	0,5	20	zahrada
	Matouš Tomečka	12	0,5	20	zahrada
	Mikuláš Kučera	5	0	0	chalupa
	Jakub Mastil	18	0,5	20	zahrada
	Pavel Vykopal	18	0,5	20	zahrada

6/ U fojtství kolonizační vsi bychom očekávali dvojnásobek výměry běžné usedlosti. Zdá se, že původně k fojtství patřily také východní pozemky mezi parcelou s čp. 10 a komunikací, které na S1830 (s. 40) vidíme jako rozparcelovaný majetek čp. 9 a 10 (označeno jako A).

7/ KROFTA, Kamil: *Dějiny selského stavu*. 1949 (2. vydání), s. 152 navrhuje pro tento druh nemovitostí adjektivum *kmenové*.

Zbrasov na císařském otisku S1830, do něhož jsou schematicky zakresleny hranice nejstarších parcel ve vsi s uvedením později přidělených čísel popisných

existuje, má rozměry odpovídající okolním „původním“ pozemkům, ale je nezastavěná. Ještě zajímavější je, že její majitel je shodný s vlastníkem čp. 21. Už v U1569 přitom odvádí Mikuláš Fojt plat z čp. 21 a zároveň z oné severní parcely X. Zda na parcele X původně existovala obytná budova, která v průběhu let zanikla, nebo se vždy jednalo o daňový pozemek bez stavby (možná původně kostelní lán), je otázkou. Jestliže se však v U1663 už parcela X neobjevuje, zatímco plat z čp. 21 se zvýšil z 10 na 18 českých grošů, můžeme to vnímat jako související skutečnost.

Společné vlastnictví dvou parcel jednou osobou ostatně vysvětluje i údaj z rejstříku, který vznikl na základě RLK roku 1539,^{8/} ten uvádí pro Zbrašov 6 osedlých panských a 6 osedlých špitálních a zákupního fojta (přičemž poslední údaj je přeškrtnut). Při započtení pustého fojstství dostáváme pro severní část číslici sedm, která odpovídá záznamu v RLK. Jižní část byla s největší pravděpodobností shodná, jen počet osedlých vychází v rejstříku na šest, protože jeden z nich byl již započítán jako majitel nemovitosti v severní části. V době vzniku RLK tedy považujeme za víceméně jistý počet čtrnácti parcel. Shodné umístění nemovitosti a parcel můžeme ovšem promítnout i hlouběji do minulosti, určitě do poloviny 15. století (jak dokládají platy odváděné z jižní části), snad až do konce 13. století, kdy předpokládáme plánovité založení tzv. kolonizační vsi. Přinejmenším schéma parcelace plužiny a umístění usedlostí, které v zásadě odpovídá silniční lánové návěsovcce, tuto úvahu podporují. Po stavebních změnách, které přinesla druhá polovina 19. století a zejména rozsáhlé asanace v jižní části původního intravilánu ve 20. století, bychom na dnešních mapách návěsní typ půdorysu hledali jen obtížně.

Dosud jsme se zabývali pouze těmi nemovitostmi, které tvořily severní polovinu vsi, jež zůstávala součástí helfenštyňského panství, zatímco jižní část odváděla od roku 1463 platy do Hranic. Rozdělení Zbrašova na poloviny ovšem nezačalo až v roce 1463. Už asi v roce 1317 daroval Štěpán z Opatovic konventu hradiského kláštera, který byl majitelem hranického panství, *polovinu* Zbrašova. Dar potvrdil jeho syn Velina v roce 1329.^{9/} O dalších osudech transakce a majetkových vztazích vrchnosti ke Zbrašovu nevíme, vidíme jen to, že helfenštyňská vrchnost, do jejíhož majetku se Zbrašov dostal, disponuje vždy jen částí vsi. Snad to byla klášterní polovina vsi, která se zřejmě za husitských válek znovu dostala do rukou helfenštyňské vrchnosti a v roce 1463 byla zastavena městu Hranicím – nikoli hranické vrchnosti, ale samosprávné městské korporaci, která ji získala od helfenštyňského pána Voka ze Sovince na pokrytí jeho dluhu ve výši 50 uherských zlatých kremnické ražby. Jižní polovina vsi nadále zůstávala v majetku helfenštyňské vrchnosti, ale Hranicím z ní plynuly (zřejmě veškeré) platy ve výši 2 hřiven ročně, které byly určeny pro provoz hranického špitálu.^{10/}

8/ Počet osedlých pro berní (1539), ZAO-Olomouc, Vs Lipník n. B., i. č. 4002, fol. 5v (sk. 9).

9/ Více LAPÁČEK, Jiří: Dějiny Zbrašova od nejstarší písemné zmínky do roku 1918. In: Jiří LAPÁČEK a kol., *Zbrašov v minulosti a Teplice nad Bečvou dnes*. Teplice nad Bečvou 2019. s. 18.

10/ Z dnešního pohledu je zajímavé, že splátka dluhu je zároveň podmiňována účelem, na nějž mají být prostředky použity. Více J. LAPÁČEK, c. d., s. 20–21.

Údaj o hřivnách se pravděpodobně vztahoval k míšeňským grošům, představoval tedy 120 míšeňských grošů, resp. 60 českých grošů. RLK záznamy o špitální polovině Zbrašova neobsahují, ty přináší až U1569 – plat z jižní poloviny Zbrašova tehdy představoval 66 grošů. To zhruba odpovídá údaj listiny z roku 1463.

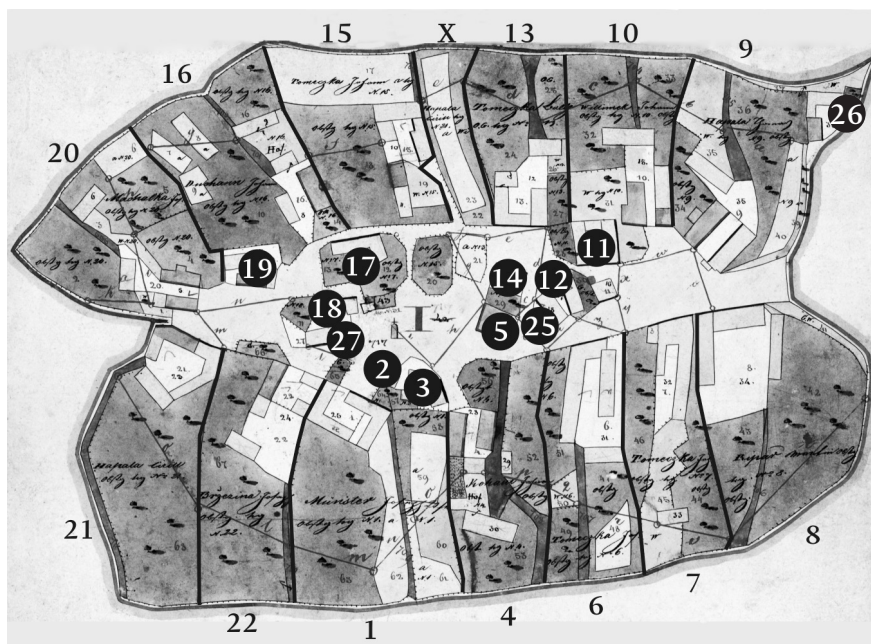
čp.	U1569	plat (č.gr.)	U1663	plat (č.gr.)	lánu (L1676)	měřic (L1676)	kategorie (P1714)
8	Martin Machale	8	Matěj Kopřiva	8	0,50	20	zahrada
7	Tomáš Soje	10	Jan Janouch	10	0,75	30	zahrada
6	Jan Plachetka	10	Tomáš Polák	10	0,50	20	zahrada
4	Jíra Liška	10	Daniel Prokeš	10	0,50	20	zahrada
1	Duchoň	12	Jakub Duchoň	11	0,75	30	zahrada
22	Filip Fila	6	Valentin Janda	5	0	0	zahrada
21	Mikuláš Fojt	10	Jan Vavřík	18	0,75	30	zahrada

Podobná stabilita je patrná při srovnání údajů o severní polovině vsi, RLK udávají platy z usedlostí (bez louky) ve výši 212 míšeňských grošů, U1569 pak ekvivalentních 106 českých grošů (bez louky a nové nemovitosti Martina Goliáše; nejsou také započítány naturálie, které zřejmě jih neodváděl). I zde se mezi počátkem a polovinou 16. století poměrově nic nezměnilo. Rozdíl mezi platy odváděnými ze severní a z jižní poloviny vsi ovšem v roce 1569 tvořil více než 60 % bez naturálií. A to ještě srovnáváme prostý počet nemovitostí, přičemž podle L1676 měl jih rozlohu obdělávané půdy 150 měřic, zatímco sever jen 120! Příčinou mohl být buď růst daňového zatížení severní poloviny vsi, nebo rozšíření obdělávané plochy, pro které však nemáme doklady. Zdá se vyloučeno, že by k tomu došlo nerovnoměrným rozvojem počtu osedlých.

Zajímavou nepravidelností v jižní polovině Zbrašova je nízký plat z čp. 22, o jehož původnosti nemůže být pochyb.^{11/} Tento stav nízkého poddanského platu trvá i v 18. století, L1676 udávají k usedlosti nulovou výměru pozemků a kupní cena nemovitosti tvoří jen 50 moravských hřiven oproti běžným 130 hřivnám za nemovitosti okolní. Přitom S1830 už ukazuje pozemek, na němž stojí čp. 22, jako parcelu běžné velikosti. Snad tu na konci 18. století došlo k převzetí části pozemků od vedlejšího čp. 21, které bylo naopak v roce 1714 oceňováno obří částkou 500 hřiven, která skoro čtyřikrát převyšovala průměr. Na výši ocenění se tehdy nepochybně podílelo také vlastnictví parcely X a úřad dědičného fojtství, resp. rychtářství. A snad také pozemky, které později přešly k čp. 22, ale podle logiky středověké parcelace k němu patřily již původně.

Ze shromážděných informací vyplývá, že nejstarší fojtství se nacházelo v pozdějším čp. 9. V RLK bylo označeno jako pusté. Již v roce 1516

11/ Rozhodujícím kritériem je podíl na plužině, výmluvný je také fakt, že P1714 (fol. 132r, sk. 108) řadí čp. 22 do kategorie *zahrada* – U1685 jej ovšem označuje jako *chalupu*.

Intravilán Zbrašova na indikační skice S1830 s doplněnými čísly popisnými – čp. 11 vzniklo zřejmě až po roce 1569, čp. 3 a 17 byly vybudovány „na obci“ před rokem 1663, čp. 2 a 14 zřejmě na počátku 18. století, čp. 5, 18 a 19 v polovině 18. století a čp. 12 (tzv. bauárna) někdy před rokem 1771, čp. 25–27 na konci 18. století; čp. 23–24 se nacházelo v lázních u řeky Bečvy a čp. 28–30 vyrostla na počátku 19. století západně od zachyceného intravilánu

neodevzdával berni za Zbrašov fojt, ale konšel Jan Holý (čp. 20 – v RLK jako Janček Holček). V U1569 už bylo původní fojstství změněno v běžnou usedlost, zatímco jako fojt je označen majitel dvou usedlostí (čp. 21 a X), v čp. 21 je funkce fojta doložena ještě na konci 17. století u Jana Vávry-Vavřika († 1692). V roce 1727 se uvádí celé zastupitelstvo: fojt Řehoř Řeha, purkmistr Pavel Vávra, mladší purkmistr Jan Duchoň a konšel Jan Tomečka.^{12/} Řeha-Řehák byl majitelem usedlosti čp. 4. Nakonec se v roce 1772 stal dědičným rychtářstvím grunt č. 1. Umístění původního fojstství v čp. 9, tedy v severovýchodním rohu intravilánu, odpovídá praxi spojené se zakládáním kolonizačních vsí.^{13/}

Srovnatelnou řadu údajů přinesl po více než století od sepsání U1569 koncept U1663, kdy už byla ves spojena v jeden daňový celek. K původním čtrnácti zahradám (čp. 22 je označeno jako chalupa) a zmiňované chalupě čp. 11 přidává dvě další chalupy „na obci“ s platbou pěti krejcarů

12/ P1714, fol. 144v (sk. 119).

13/ SMETÁNKA, Zdeněk: *Život středověké vesnice – Zaniklá Svidna*. Praha 1988, s. 38–39.

ročně (jde o budoucí čp. 3 a 17), tyto chalupy vzniklé mezi sepsáním obou urbářů (1569–1663) jsou začleněny do logické řady – čp. 17 mezi čp. 16 a 15 a čp. 3 mezi čp. 4 a 1, S1830 ukazuje, že byly umístěny na původní návsi, tedy skutečně „v obci“ a na obecním pozemku, k tomuto procesu zastavování volného prostranství se později přidaly čp. 2, 5, 14 a 18 a následně ještě další.

S tématem zastavování návsi může souviset i údaj o pěti pustých chalupách z U1663,^{14/} jména jejich majitelů přináší L1676 v kategorii „*alte Oedung*“, tedy nemovitostí, které byly pusté již při první lánové vizitaci v roce 1656: Janouch, Jan Vrtěl, Duchoň, Jan Kuchyňka a Lukáš Fojt. Jde o jména posledních majitelů poustek. Zatímco Lukáše Fojta bychom kvůli příjmení snad mohli spojit s parcelou X, u ostatních je otázkou, kde bychom měli zpustlé usedlosti hledat. Snad jen usedlost Martina Goliáše, která vznikla až po sepsání RLK (pokud by nepokračovala jako čp. 11) by mohla být kandidátem na jednu z těchto poustek. Vzhledem k tomu, že mezi U1569 a U1663 pouze dvě nemovitosti *přibýly*, zbývá jediné možnost, že poustky byly chalupami bez zemědělských pozemků, které vznikly do třicetileté války a v jejím průběhu byly opuštěny. Zapadalo by to do představy hospodářského a populačního růstu na konci 16. století, který byl zcela smazán kataklysmatem třicetileté války. Přitom ale v době druhé poloviny 16. století byla parcelace vsi uzavřená, nemohly zde vzniknout nové plnohodnotné usedlosti, takže jediný prostor, který se nabízel k umístění chalup, byla návěs. Jejich obyvatelé se pak orientovali na námezdní zemědělskou práci, případně řemesla. Nicméně zřejmě nemůžeme obyvatele zahradnických a chalupnických nemovitostí vnímat jako zvláštní sociální skupiny, v praxi kupovali chalupníci zahradnické usedlosti a naopak, obyvatelé byly propojeni předivem příbuzenských vztahů. Možná máme vůbec ahistorickou představu hodnoty vlastnictví nemovitého majetku, která neodpovídá dobové vesnické realitě.

Identifikaci skupiny nejstarších usedlostí potvrzuje také majetkový rozbor plužiny podle S1830. Katastr je kromě intravilánu tvořen tratěmi Nad Hůří, Záhumení, Polomy, Výmoly, Lušovica, U Bílý hlíny a Uhlisky. Z nich dvě poslední jsou pokryty výhradně zalesněnými pozemky v majetku vrchnosti, ostatní tvoří zemědělsky obdělávanou půdu – plužinu. Pohled na mapu I. vojenského mapování ukazuje, že plužina, či přinejmenším vymýcený prostor, vypadala obdobně již v polovině 18. století. S výjimkou malé oblasti v trati Záhumení (vedle obecní pastviny, z níž byla zřejmě oddělena – na s. 40 vyznačeno jako B), se v *žádné* z dalších tratí nevyskytují pozemky, které by patřily někomu jinému než majitelům původních čtrnácti (resp. vzhledem k majetkovému spojení č. 21 s parcelou X třinácti) usedlostí. Tato skutečnost potvrzuje, že oněch čtrnáct (třináct) usedlostí je identických s těmi, které známe z urbářů ze 16. století.

14/ Souhrnný údaj zní: „*zahradníkův 13, chalupníci 3 a 5 pustejech*“. Ze srovnání s jinými sumárními údaji v U1663 je evidentní, že „*5 pustejech*“ se vztahuje k chalupníkům, nikoli zahradníkům.

Zda je to dáno tím, že původní plužina na tratích Nad Hůří a Záhumení byla rozšířena o lokality Polomy, Výmoly a Lušovice ještě před vznikem chalupnických usedlostí, tedy určitě v první polovině 16. století, či kvůli tomu, že „nepůvodní“ usedlosti nemohly na dělení hypotetických nových ploch participovat, zůstává otázkou. Při jejím řešení se bude potřeba vypořádat s námitkou, že jestliže obdělávaná plocha v průběhu času narůstala a jestliže se to dělo na úkor panských lesů, těžko si můžeme představit, že by vrchnost mohla mít zájem na růstu pozemků pro obě části rozdělené vsi, když platy získávala pouze z poloviny severní. A majetkové rozložení plužiny nikde neukazuje převahu majitelů ze severní poloviny. Nejjednodušším řešením je možnost, že plužina, kterou známe z S1830, v zásadě odpovídá „původnímu“ stavu někdy z konce 13. století.

Přestože mnoho řečeného je postaveno na dedukcích, které jistě nikdy nemohou být nesporné, zdá se, že prostřednictvím starých urbářů můžeme dát obrazu vesnických dějin jistou dynamiku a – díky identifikaci staveb – také konkrétní spojení s dneškem. Nahlédnout o pět století zpět s přibližnou jistotou, že víme, co vidíme, a s mlhavou, ale přece jen nějakou představou, jak mohla ves vypadat ještě o jedno či dvě století dříve, to má svůj půvab. Vzniká tak příběh místa, který se dá vyprávět.